

18. září 2023

AKTIVNÍ ŠKOLA

Inspirace pro podporu pohybových aktivit žáků

Metodické doporučení

TESTOVÁNÍ TĚLESNÉ ZDATNOSTI ŽÁKŮ

ZVOLENÁ DISCIPLÍNA: 3. ročník ZŠ (Skok daleký z místa, chlapci, dívky)

3809 Škol	104 027 Žáků
51 063 Dívek	52 964 Chlapců

Skok daleký z místa

Odrazem a skokem snažmo z místa dosáhnout co nejdelší vzdálenosti.

[Více zde](#)

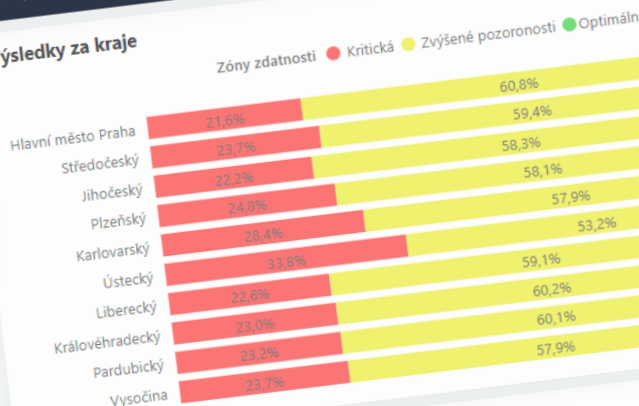
Pohlaví: chlapci i dívky
Veličina: vzdálenost
Jednotka: cm (centimetry)

Zóny zdatnosti:

	Kritická	Zvýšené po
dívky	< 116 cm	116-15
chlapci	< 122 cm	122-1

Výsledky za kraje

ÚSPĚŠNÝ
ŠKOLNÍ ROK

2023

2024

| Úvodní slovo ústředního školního inspektora

Vážené dámy, vážení pánové,
v novém školním roce jsou **hlavními záměry České školní inspekce inovace v inspekční činnosti**, které by se měly projevit zejména větším důrazem na individuální a diferencovaný přístup ke školám, směřování cílené metodické podpory do těch oblastí činnosti škol, kde je výrazný potenciál pro zlepšení, a celkové zvýšení odpovědnosti škol za vzdělávání svých žáků.

Chceme také více propojit náš metodický portál www.kvalitniskola.cz s aktivní podporou škol a získávat příklady inspirativní praxe, jež mohou přispět k posunu v oblastech, kde se jim dlouhodobě nedaří.

Budeme pokračovat ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem na projektu PILOT 14, který má zajistit podporu školám v oblastech, kde je největší potenciál pro jejich rozvoj.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Mikuláš Bek schválil 21. června 2023 **Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2023/2024**. Ten je členěn na úkoly stálé, specifické, další a rozvojové. Plné znění plánu včetně všech příloh s příslušnými podrobnostmi k jednotlivým úkolům naleznete na webových stránkách našeho úřadu (www.csicr.cz). Na následujících stránkách bych stručně představil jen některé z důležitých témat, kterým se Česká školní inspekce bude v novém školním roce věnovat.

Česká školní inspekce **dlouhodobě hodnotí podmínky, podporu rozvoje a dosaženou úroveň žáků v šesti vybraných gramotnostech** (čtenářská, matematická, sociální, přírodovědná, jazyková, informační). Opakující se zaměření na jednotlivé gramotnosti umožňuje formulovat závěry o žádoucích i nežádoucích posunech v podmínkách, rozvoji i úrovni žáků v různých fázích vzdělávací dráhy. V tomto školním roce se zaměříme na **hodnocení podpory rozvoje a dosažené úrovně žáků základních a středních škol v digitálních kompetencích a informačním myšlení**. Realizace úkolu navazuje na Konceptní záměry inspekční činnosti České školní inspekce na období 2021–2030, hodnocení gramotností prostřednictvím výběrových šetření České školní inspekce předpokládá také Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023 nebo Národní program reforem.

Z dlouhodobého zjišťování výsledků a sledování vlivu socioekonomického statusu žáků na dosahované výsledky plyne, že kromě socioekonomického zázemí existují také další faktory ovlivňující úroveň výsledků dosahovaných žáky. Cílem úkolu zaměřeného na **vnější faktory související s výsledky vzdělávání v základních školách** bude identifikovat některé z těchto faktorů a následně využít zjištění pro komunikaci se stakeholdery v regionech, kde jsou i přes vyšší hodnoty socioekonomického statusu žáků dosahované výsledky slabší. Některé z faktorů budou pravděpodobně souviset s činností zřizovatelů nebo regionálních samospráv a jejich identifikace může v dlouhodobém efektu snižovat regionální rozdíly ve vzdělávání.

Dalším specifickým úkolem bude v kontextu připravovaných revizí rámcových vzdělávacích programů zaměřeni se na **využívání školního vzdělávacího programu v mateřských, základních a středních školách**. V tomto kontextu se jeví být důležité a užitečné zhodnotit způsob využití školního vzdělávacího programu v práci pedagogů v mateřských, základních a středních školách.

Zjišťování se soustředí na způsoby aktualizace vzdělávacích obsahů ve škole, způsoby využívání školního vzdělávacího programu v práci pedagoga při plánování vzdělávání nebo výuky a při ověřování dosažených výsledků včetně vyhodnocování v rámci vlastního hodnocení.

Výstupem bude detailní zhodnocení využívání školního vzdělávacího programu v mateřských, základních a středních školách, které umožní v budoucnu sledovat zkvalitnění práce škol se školním vzdělávacím programem. Zároveň budou formulována doporučení pro podporu práce škol při zkvalitňování práce se školním vzdělávacím programem a využívání rámcových vzdělávacích programů doplněná o inspirativní příklady ze škol.

Jedním z negativních rysů spojených se začátkem primárního vzdělávání je **vysoká míra odkladů zahájení povinné školní docházky**. Jakkoli významná část důvodů pro odklady jistě leží mimo mateřské školy, mohou tyto školy efektivním a individualizovaným vzděláváním pro včasný nástup do základní školy

vykonat mnoho pozitivního. V rámci tohoto úkolu se zaměříme na **způsobu a formy sledování naplňování výstupů Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání** v jednotlivých mateřských školách, na formy a míru komunikace mezi mateřskými a základními školami a na hodnocení míry dosažení požadovaných výstupů relevantními aktéry vzdělávání.

Vyučovací styly, formy výuky i deklarované zaměření základních škol v České republice se trvale diverzifikují; zčásti jako reakce na poznatky moderní didaktiky, zčásti v důsledku požadavků zákonných zástupců volajících po takové podobě vzdělávání, která by odrážela jejich představu o získávání dovedností a poznatků potřebných a uplatnitelných v budoucím životě jejich dětí. Směry a principy označované zprvu jako alternativní, se stávají běžnou součástí vzdělávání i ve školách, které se k nim otevřeně nehlásí, naopak v některých školách prezentujících se jako vystupující z hlavního proudu jsou netradiční vzdělávací postupy realizovány nedůsledně nebo jen formálně. Cílem úkolu zaměřeného na **kvalitativní**

znaky výuky různého zaměření v základních školách bude proto zhodnotit, jak školy samy sebe vnímají z hlediska používání tradičních a netradičních vzdělávacích postupů, do jaké míry se s různými principy vzdělávání ztotožňují učitelé, nakolik kvalitativní znaky hospitované výuky odpovídají zaměření deklarovanému školou a učitelem a jaká je účinnost různých vzdělávacích přístupů optikou míry naplňování vybraných vzdělávacích cílů. Vedle toho budou popsány takové vybrané příklady dobré praxe vycházející z netradičních vzdělávacích postupů, které mohou být uplatnitelné ve všech školách s cílem dosahování lepších vzdělávacích výsledků žáků.

Významnou činností České školní inspekce je i realizace mezinárodních šetření. V uplynulém školním roce jsme vydali národní zprávu z mezinárodního šetření PIRLS 2021, zaměřujícího se na zjišťování úrovně čtenářských dovedností českých žáků 4. ročníku základní školy. Zjištění nám umožňují vysvětlovat rozdíly ve výsledcích a mohou být následně využity společně s dalšími informacemi, které poskytuje Česká školní inspekce, pro efektivní řízení

vzdělávacího systému. Aktuálně připravujeme národní zprávu z **mezinárodního šetření PISA 2022**, kterou zveřejníme na začátku prosince letošního roku.

Česká školní inspekce bude nadále pokračovat v poskytování informací z oblasti vzdělávání prostřednictvím portálu www.vzdelavaniivdatech.cz. Tento zdroj slouží školám, zřizovatelům i široké veřejnosti jako dostupná platforma pro statistická data i vybraná kritéria hodnotící některé oblasti činnosti škol.

Nášim cílem pro příští období je systematicky propojovat výsledky hodnocení škol s následnou podporou, která bude moci být diferencovaná a individualizovaná a zároveň umožní posilovat odpovědnost škol za kvalitu vzdělávání svých žáků. I přes významnou roztržitost českého vzdělávacího systému je vysoká kvalita společnou metou, ke které všichni směřujeme.«

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

Přehled inspekční činnosti 2022–2023

Aktivní škola jako inspirativní metodika pro zvýšení podpory pohybových aktivit na školách

V dubnu 2023 představila Česká školní inspekce výsledky druhé tematické zprávy v oblasti pohybových aktivit – Tělesná zdatnost žáků na základních a středních školách – Výuka tělesné výchovy a podpora pohybových aktivit. Součástí zprávy byla i doporučení pro školy, zřizovatele a školský systém, v jejichž rámci Česká školní inspekce představila koncept Aktivní škola.

PhDr. Karel Kovář, Ph.D.
náměstek ústředního školního inspektora

V květnu 2023 vznikl Nadační fond Aktivní ČESKO za spoluúčasti Hospodářské komory ČR a České komory fitness. Tato společná platforma byla oceněna i Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a EuropeActive. Cílem fondu je sjednotit projekty a aktivity podporující fyzickou aktivitu do efektivnější kampaně a informačního servisu. Výsledkem by mělo být povzbuzení české populace k začlenění pohybu do každodenního života. Česká školní inspekce stejně jako MŠMT je odborným partnerem fondu.

V srpnu 2023 Česká školní inspekce ve spolupráci se sportovními fakultami a fakultami vzdělávajícími učitele tělesné výchovy představila metodickou inspiraci pro vedení škol **Aktivní škola** a metodika byla rozeslána základním a středním školám.

Počátkem září 2023 se rozběhla celostátní kampaň na podporu pohybu Aktivní září.

Představení konceptu Aktivní škola

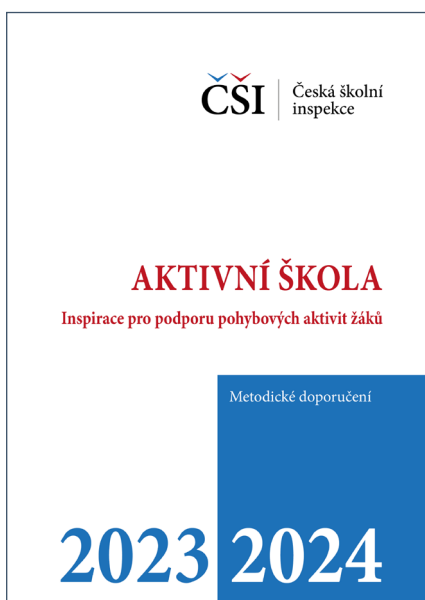
Aktivní škola je koncept podpory pohybových aktivit žáků základních a středních škol, jehož cílem je aktivizovat možnosti školy v podpoře pohybové aktivity žáků v průběhu školního roku. Žáci tráví v pracovních dnech ve škole jednu čtvrtinu až třetinu svého času a pohybové aktivity realizované ve škole tak zásadním způsobem doplňují jejich celkový pohybový režim. Škola má vedle rodiny klíčový vliv na formování (utváření dlouhodobých návyků) pohybového režimu dne.

Na příkladech dobré praxe se opakovaně ukazuje, že podmínky pro pohybové aktivity ve škole jsou vý-

znamným faktorem, který ovlivní nabídku aktivit. Je zřejmé, že způsob přemýšlení, jak podmínky maximálně využít, je klíčový.

Metodická inspirace vznikla právě z toho důvodu, aby vedla ke změně myšlení o podpoře pohybu na školách, aby problém malého pohybového zatížení nebyl zúžen pouze na výuku tělesné výchovy a její kvalitu, ale inspiroval i v dalších oblastech. Světový výzkum v oblasti podpory pohybu dětí totiž ukazuje, že pokud chceme být při změně životního stylu žáků úspěšní, intervence v oblasti tělesné výchovy nestačí. Kvalitní výuka tělesné výchovy musí jít ruku v ruce s dalšími opatřeními (např. aktivní přestávky, podpora aktivní dopravy atd.), která jsou v této metodice popsána.

Koncept Aktivní školy není žádnou zásadní novinkou, pouze propojuje oblast výuky a zájmového vzdělávání, upozorňuje na řadu organizačních rezerv v provozu školy, jejichž odstranění může zvýšit příležitosti ke spontánním pohybovým aktivitám žáků v průběhu dne, zdůrazňuje úlohu školních sportovních akcí především jako impulzu k setkání, spolupráci, ke společné-

mu prožitku, vlastní aktivitě. Školní sportovní akce rovněž umožňují poznat či využít i jiná sportoviště, než má škola k dispozici, a seznámit tak žáky s dalšími sporty.

Současná evidence týkající se pohybové aktivity populace ukazuje, že **naprostá většina žáků v České republice neplní mezinárodní doporučení na alespoň 60 minut pohybové aktivity střední až vysoké intenzity denně.**

Tzv. sedavé chování je typické i pro školní prostředí. **Pokud škola aktivně nepodporuje kompenzaci sezení a pohybové inaktivity, žáci samotní nemohou tento stav ovlivnit.** Současné studie potvrzují, že ani pravidelné pohybové aktivity konané tři vyučovací hodiny týdně (dvě vyučovací hodiny TV + jedna disponibilní hodina TV nebo kroužek) nemají dostatečný kompenzační mechanismus a je nutné pokusit se ovlivnit pohybový režim každého dne.

Jedinou povinnou pravidelnou a organizovanou pohybovou aktivitou je výuka tělesné výchovy, která je z hlediska rozsahu výuky stanovena s minimální povinností dvou vyučovacích hodin týdně.

Další nabídka pohybových aktivit je zcela v kompetenci školy a aktivity školy může zásadním způsobem ovlivnit nabídku a účast v nepovinných pohybových aktivitách. Ty musí vždy odpovídat věku a zájmu

žáků. **Klíčové je přitom zapojení všech žáků školy, resp. zacílení na ty skupiny dětí, které jsou doposud aktivní nedostatečně.**

Koncept Aktivní škola pracuje s podporou pohybové aktivity na třech úrovních:

1. Aktivní škola,
2. Aktivní třída,
3. Aktivní žák.

Na jedné straně jsou aktivní kroky vedení k využití potenciálu školy, které však musí být naplňovány i na straně žáků jako jednotlivců, tak na úrovni třídy jako základní organizační jednotky školy.

Bez vzájemného pochopení vedení školy a zájmu žáků v oblasti pohybových aktivit mohou být některá rozhodnutí neefektivní.

Na úrovni třídy může být koncept Aktivní třída využíván v průběhu školního roku k motivaci žáků zapojit se do pohybových aktivit nad rámec povinné tělesné výchovy. Tedy jedná se zejména o nastavení podnětné komunikace se žáky (na prvním stupni třídní učitel, na vyš-

ších stupních učitel tělesné výchovy), do kterých akcí se třída zapojí. Příkladem může být sportovní kurz, sportovní kroužek, účast na sportovním utkání, fandíme místnímu sportovnímu týmu, účast na veřejné sportovní akci, účast na školní sportovní soutěži, organizace školního turnaje, organizace sportovního odpoledne pro mladší spolužáky (partnerská třída), sportovní turistický

Foto: Karel Kovář

den, podpora spolužáků, kteří jsou ve sportu úspěšní – FAN KLUB, účast třídy v kampaních (chodíme do školy pěšky, jezdíme na kole...), vytvoření kampaně pro školu, aktivní zapojení do školního sportovního klubu... Může tak vzniknout motivační program školy, kdy jednotlivé třídy si aktivně připravují program, sbírají za aktivity hodnotící body a vzájemně se inspiřují.

Aktivní škola znamená škola, která nabízí širokou paletu pohybových aktivit co nejširšímu spektru žáků. Aktivní škola znamená škola, která systémově nepodporuje uvolnění z TV, ale naopak hledá podpůrná opatření pro naplnění práv na pohybové aktivity všech svých žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Foto: Karel Kovář

Metodika Aktivní škola je zpracována v této struktuře:

1. Průběžné zvyšování kvality výuky tělesné výchovy.

- Zlepšovat prostorové a materiální podmínky pro výuku tělesné výchovy.
- Využívat disponibilní hodiny pro rozšíření výuky tělesné výchovy.
- Usilovat o odborné zajištění výuky tělesné výchovy.
- Hledat nástroje pro vyšší motivaci žáků k pohybovým aktivitám.
- Průběžně měnit obsah výuky, sledovat trendy ve sportu a reagovat na změny zájmu žáků o nové a moderní pohybové aktivity.
- Průběžně sledovat tělesný a motorický vývoj žáků.
- Realizovat kurzovní výuku.

2. Atraktivní, dostatečná a dostupná nabídka pohybových aktivit v zájmovém vzdělávání.

3. Školní sportovní akce jako významné události školního roku.

4. Formování pohybového režimu žáků ve školním prostředí.

- Vytvářet podmínky pro aktivní dopravu do/ze škol.

- Organizovat výuku tak, aby umožnila pohybové aktivity během přestávek.
- Otevřít školní hřiště pro žáky školy i veřejnost (sportovní odpoledne).
- Pohybové chvílky jako součást výuky zejména prvního stupně ZŠ.
- Vytvářet kampaně na podporu pohybu.

Důležitou součástí je i část Bezpečnost při realizaci pohybových aktivit.

Česká školní inspekce jedná o dalším využití zkušeností a originálních řešení na školách (příklady inspirační praxe – PIP), které by přispívaly ke zvyšování kvality podpory pohybových aktivit a samotné výuky tělesné výchovy v regionálním školství. Předpokládá další prohloubení spolupráce s fakultami vzdělávajícími učitele tělesné výchovy.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravuje v souladu s novelou zákona o podpoře sportu plán rozvoje školního a univerzitního sportu na následující pětileté období. Tento dokument bude schvalován na úrovni vlády a měl by přinést další impulsy ke zlepšování podmínek pro pohybové aktivity dětí, žáků a studentů všech stupňů škol.«

Foto: Karel Kovář

| Současná úroveň zdatnosti žáků a vliv školního prostředí

Česká školní inspekce v rozsáhlém šetření zjišťovala nejen samotný stav podmínek pro výuku tělesné výchovy, její průběh a kvalitu, ale i zájmové aktivity. Při analýze se ukázalo, že vliv jednotlivých sledovaných ukazatelů na zdatnost se mění s věkem i pohlavím žáků. Interpretace některých zjištění je poměrně obtížná, za důležitější považujeme konkrétní situaci na škole. Všechny školy mají vlastní výsledky a jejich porovnání s jinými školami přístupné v informačním systému InspIS DATA.

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.
ústřední školní inspektor

Je důležité připomenout, že výzkumné zprávy v ČR opakovaně ukazují, že **zásadní vliv na formování pohybových zvyklostí (režimu) má rodina**, a to včetně zvyklostí členství ve sportovním klubu, účasti na veřejných nebo výkonostních sportovních soutěžích, aktivního trávení volného času (např. cykloturistika). Na druhou stranu školní prostředí dlouhodobě formuje pohybový režim a je vhodné využít školní prostředí a zájmové pohybové aktivity žáků zejména pro tu část populace, která není zapojena do sportovních klubů.

Mezi důležitá zjištění patří:

1. **Řada škol se vyrovná s horšími podmínkami** pro výuku tělesné výchovy i mimoškolní pohybové aktivity a dokáže je efektivně překonat (více zařazuje kurzy, spolupracuje se sportovními kluby, nabízí aktivity, které lze provozovat v místních podmínkách).

2. Školy, kde působí **aprobovaný učitel**, mají zpravidla **větší nabídku zájmových pohybových aktivit**, nabízejí více kurzů a více se účastní sportovních soutěží i je organizují.

3. V řadě měst a obcí, kde **omezují dojíždění do školy auty** a zlepšují podmínky pro pěší a cyklisty, se i ve zdatnosti žáků **objevují pozitivní dopady**.

4. Většina škol **zapojuje žáky prvního stupně do různých programů na zkvalitnění výuky tělesné výchovy**, zvýšení pohybových aktivit ve školních družinách či programů na podporu dovedností dětí (např. Trenéři do škol, Sportuj ve škole, Děti na startu, Gymnastika do škol...). Spolu s podporou sportovních klubů Můj klub, která je spojena právě s účastí dětí v klubu, jsou výsledky zdatnosti žáků třetích tříd méně kritické.

Nižší vlivy sledovaných ukazatelů ukázaly zejména na žáky třetích tříd, kde byly i výsledky zdatnosti nejvíce podobné historickým a mezinárodním šetřením, s vyšším věkem žáků je žádoucí se pokusit u většiny škol o změnu (rozšíření nabídky, změnu aktivit, více zapojit starší žáky do samotné organizace aktivit). Rovněž se ukazuje, že u dívek, které se zejména ve vyšším věku méně zapojují do činnosti sportovních klubů, je význam školního prostředí

a učitele TV pro jejich zdatnost vyšší než u chlapců.

Ukázalo se, že kritické zóny, která je již spojena s vysokými zdravotními riziky, dosahuje 19 % žáků 3. tříd ve dvou, 12 % ve třech a 6 % ve všech čtyřech testech (člunkový běh, leh-sed, skok daleký z místa, vytrvalostní člunkový běh). S rostoucím věkem tato rizika prudce stoupají a u středoškoláků je ohrožena více než polovina žáků.

Vybrané poznatky o zdatnosti žáků k zamyšlení

Podíl dívek i chlapců, jejichž **výsledek spadá do kritické zóny zdatnosti, je vysoký a zároveň narůstá s vyšším ročníkem studia.**

Kritický se jeví výsledek žáků v testu aerobní vytrvalosti (kardiorespirační zdatnosti), kde byl zaznamenán i nejvyšší pokles výkonů ve srovnání s historickými šetřeními ve všech třech sledovaných ročnících. **Pokles vytrvalosti oproti minulým měřením s vyšším věkem progresivně roste. Na druhou stranu se při provádění testů ukázalo, že motivace zejména středoškoláků v testu vytrvalosti je nízká a v řadě případů docházelo k ukončení činnosti nikoli na základě únavy, ale rezignace na cíl.**

V praxi se tento přístup žáků projevuje vyhýbáním se vytrvalostním aktivitám a je pro učitele velice obtížné aktivity s vyšší intenzitou zařazovat do výuky takovým způsobem, aby se jich účastnili i žáci s nízkou vytrvalostí.

Lze tvrdit, že kvůli současnému sedavému životnímu stylu, který ovlivňuje pohybový režim žáků, se každým dalším rokem věku žáka úroveň zdatnosti snižuje oproti standardům zdravého vývoje a minulých šetření (60. léta, 70. léta, 80. léta a 90. léta 20. století), u žáků třetích tříd jsou výsledky podobné.

Potvrzují se očekávaná zjištění, kdy chlapci dosáhli v průměru lepších výsledků ve všech srovnatelných testech než dívky, ve vyšších ročnících se rozdíl mezi dívkami a chlapci zvyšují.

Tedy lze zaznamenat celkové zvýšení rozdílu (variability) ve výsledcích žáků. Skupina žáků ve výuce je tak více heterogenní a učitel musí více využívat individuální přístup.

S ohledem na výsledky žáků ve vytrvalostním testu se ukazuje potřeba častějšího zařazování pohybových aktivit vykonávaných s vyšší intenzitou, k čemuž jsou vhodnější větší vnitřní i vnější prostory, které zejména u malých škol chybí.

V perspektivě mezinárodního srovnání s normami vytvořenými v rámci nadnárodních evropských

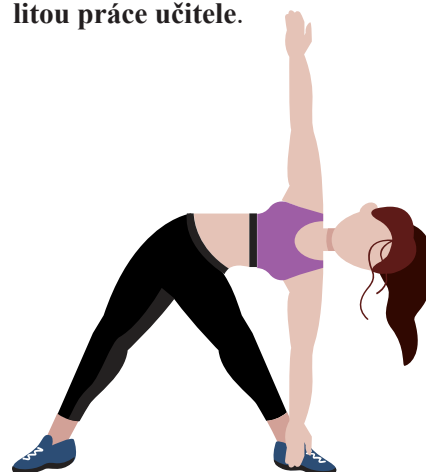
projektů dosahují české dívky i chlapci vyšších hodnot percentilových výsledků ve skoku dalekém, srovnatelných či lepších výsledků v člunkovém běhu 4 × 10 metrů a většinou o něco nižších hodnot percentilových výsledků ve vytrvalostním člunkovém běhu (především ve vyšších ročnících). Uvedená zjištění je ovšem potřeba interpretovat s opatrností s ohledem na možné metodické odlišnosti různých šetření.

Zjištění týkající se dosažených výsledků žáků dobře korespondují s poznatky jiných studií, které se týkají ať již tělesné zdatnosti žáků, nebo faktorů tělesnou zdatnost žáků ovlivňujících: (a) opakovaně zaznamenané tendence dlouhodobého poklesu tělesné zdatnosti žáků; (b) významné zvýšení podílu dívek i chlapců s nadváhou či obezitou; (c) nepříznivý vývoj celkové pohybové aktivity českých žáků, především pak dospívajících ve věku 14 až 17 let; a (d) výrazné rezervy v oblasti motivace žáků, především dospívajících, k pohybu s předpokladem různé vnitřní motivace dosahovat v testech tělesné zdatnosti co nejlepších výsledků.

Lepší výsledky byly zaznamenány v případě žáků těch škol, které jsou charakteristické vyšší úrovní poskytované podpory pohybových aktivit svých žáků, přičemž výsledkové rozdíly se prohlubují v případě interakce takové pod-

pory s vyšší aprobovaností učitele a s vyšší důležitostí, která je tělesné výchově přikládána ze strany vedení školy. Takto koncipovaná podpora se navíc zdá důležitější v případě těch základních škol, které jsou umístěny v lokalitách s horšími socioekonomickými charakteristikami.

S ohledem na uvedená zjištění je důležité věnovat podpoře pohybových aktivit žáků vysokou pozornost, a to včetně zohlednění specifík různých typů škol a odlišností žáků různého věku a pohlaví (např. preferované pohybové aktivity). Za vhodný lze v tomto ohledu považovat koncepční přístup usilující o uplatňování různých způsobů podpory pohybových aktivit, přičemž takový přístup je relevantní nejen na úrovni školy, ale rovněž na vyšší systémové úrovni. Zároveň platí, že i školy s horším prostorovým a materiálním vybavením mohou tento nedostatek kompenzovat např. kvalitou práce učitele.

Celkové výsledky se všemi zónami – dívky

	3. ročník ZŠ			7. ročník ZŠ				2. ročník SŠ		
	kritická	zvýšená pozornost	optimální	kritická	zvýšená pozornost	optimální		kritická	zvýšená pozornost	optimální
člunkový běh 4 x 10 m	36 %	55 %	9 %	28 %	53 %	19 %	shyb / výdrž ve shybu	37 %	52 %	11 %
leh-sed	17 %	68 %	15 %	30 %	64 %	6 %	leh-sed	40 %	55 %	5 %
skok daleký z místa	26 %	61 %	13 %	30 %	56 %	14 %	skok daleký z místa	46 %	47 %	7 %
vytrvalostní člunkový běh	57 %	34 %	9 %	59 %	38 %	3 %	vytrvalostní člunkový běh	65 %	32 %	3 %

Celkové výsledky se všemi zónami – chlapci

	3. ročník ZŠ			7. ročník ZŠ				2. ročník SŠ		
	kritická	zvýšená pozornost	optimální	kritická	zvýšená pozornost	optimální		kritická	zvýšená pozornost	optimální
člunkový běh 4 x 10 m	34 %	51 %	15 %	31 %	53 %	16 %	shyb / výdrž ve shybu	33 %	50 %	17 %
leh-sed	13 %	67 %	20 %	21 %	67 %	12 %	leh-sed	47 %	48 %	5 %
skok daleký z místa	22 %	57 %	21 %	22 %	56 %	22 %	skok daleký z místa	29 %	54 %	17 %
vytrvalostní člunkový běh	50 %	41 %	9 %	51 %	42 %	7 %	vytrvalostní člunkový běh	71 %	26 %	3 %

TESTOVÁNÍ TĚLESNÉ ZDATNOSTI ŽÁKŮ

ROČNÍK: 3. ročník ZŠ | POHLAVÍ: Vše | DISCIPLÍNA: Skok daleký z místa

ZVOLENÁ DISCIPLÍNA: 3. ročník ZŠ (Skok daleký z místa, chlapci, dívky)

3809 Škol | **104 027** Žáků

51 063 Dívěk | **52 964** Chlapců

Skok daleký z místa

Odrázem a skokem snažíme z místa dosáhnout co nejvyšší vzdálenosti.

Všech žáků | Pohled: chlapci i dívky | Měřítko: vzdálenost | Jednotka: cm (centimetry)

Výsledky za kraje

Zóny zdatnosti: Kritická (červená), Zvýšená pozornost (žlutá), Optimální (zelená)

Kraj	Kritická	Zvýšená pozornost	Optimální
Hlavní město Praha	24,8%	60,8%	14,4%
Středočeský	23,7%	59,4%	16,9%
Jihočeský	20,2%	58,3%	21,5%
Přerzský	24,2%	55,1%	20,7%
Karlovarský	28,4%	57,9%	13,7%
Ústecký	23,2%	53,2%	23,6%
Liberecký	20,2%	58,1%	21,7%
Královéhradecký	20,2%	60,2%	19,6%
Paroubický	22,2%	60,1%	17,7%
Vysočina	23,7%	57,9%	18,4%

Vizualizace na úrovni krajů

Zóny zdatnosti: Kritická (červená), Zvýšená pozornost (žlutá), Optimální (zelená)

Další možnosti výběru

- Všechny školy
- Škola do 149 žáků (jen ZŠ)
- Škola 150 až 299 žáků (jen ZŠ)
- Škola 300 až 449 žáků (ZŠ i SŠ)
- Škola 450 až 599 žáků (ZŠ i SŠ)
- Škola 600 žáků a více (ZŠ i SŠ)
- Obec do 1999 obyvatel (jen ZŠ)
- Obec 2000 až 19999 obyvatel (jen ZŠ)
- Obec 20000 obyvatel a více (ZŠ i SŠ)
- ZŠ jen s 1. stupněm

Zóny zdatnosti:

Kritická	Zvýšená pozornost	Optimální
dívky < 116 cm	116-150 cm	> 150 cm
chlapci < 122 cm	122-157 cm	> 157 cm

ČSĪ Česká školní inspekce | Zdroj: Tematická zpráva z šetření Česká školní inspekce | Poslední aktualizace: 05. 09. 2023

Kritická zóna – Úroveň zdatnosti, která je spojena s vysokou úrovní rizik z hlediska zdraví, připravenosti pro výuku či zvládnutí každodenních pohybových úkolů.

Zóna zvýšené pozornosti – Zdatnost žáka je na úrovni, která není z hlediska zdravotních rizik, připravenosti pro výuku či zvládnutí každodenních pohybových úkolů dostatečná.

Optimální zóna – Zdatnost žáka je na úrovni, která vypovídá o připravenosti jedince vykonávat pohybové a sportovní aktivity bez větších limitů. Související rizika zranění nebo onemocnění asociovaná s touto oblastí zdatnosti jsou přiměřená či akceptovatelná. «

Finanční gramotnost

Finanční gramotnost zahrnuje nejen znalosti a dovednosti z oblasti hospodářství, ekonomie a financí, ale také širokou škálu postojů a chování, které jsou ovlivněny různými faktory. K jejímu rozvoji přispívá i škola, rozhodující vliv na jednání dětí však mají rodinné zvyklosti a veřejně dostupné informace. Jednou z otázek, na kterou měla odpovědět i tematická zpráva České školní inspekce je, jak stávající formy, rozsah a obsah výuky na základních školách ovlivnila oblast finanční gramotnosti. Téma finanční gramotnosti bylo zjišťováno i v rámci šetření PISA, jehož mezinárodní výsledky budou známy v roce 2024, tedy brzy bude k dispozici i mezinárodní srovnání. Zpráva tak slouží jako východisko pro případné změny v kurikulárních dokumentech.

Mgr. Petr Suchomel, Dr.

ředitel odboru hodnocení vzdělávací soustavy

Oblast finanční gramotnosti se netýká jen žáků, je pod gescí Ministerstva financí ČR, které již v červnu 2020 spustilo na svých webových stránkách www.financnigramotnost.mfcr.cz **Národní registr projektů finančního vzdělávání**. Jeho cílem je informovat zájemce o projektech, které poskytují nezávislé, odborné a objektivní finanční vzdělávání. Ministerstvo financí definovalo základní kritéria kvality, která zveřejněné projekty splňují.

V tomto tematickém šetření byla základem definice finanční gramotnosti pro mládež vymezená OECD a používaná v mezinárodním šetření PISA: „Znalosti a porozumění finančních konceptů a rizik a do-

vedností, motivace a sebevědomí při uplatňování těchto znalostí a porozumění za účelem účinného rozhodování v celé řadě finančních souvislostí pro zlepšení finančního blahobytu jednotlivců a společnosti a umožnění jejich účasti na ekonomickém životě.“

Role školy je v oblasti finanční gramotnosti jen informativní (seznámit žáky se základy), má **zajistit předpoklady pro zodpovědné a bezpečné nakládání s finančními prostředky** v rovině osobních financí i na úrovni např. hospodaření domácnosti.

Částečné potíže v orientaci ve světě financí přiznává naprostá většina Čechů. **Dlouhodobě bolestným problémem české společnosti je trvale vysoký počet lidí neschopných vyhnout se zadlužování a exekucím.** Právě žákům z těchto rodin je potřeba ve školách poskytnout a pomoci si osvojit také vé informace, které rizika stejného chování sníží.

Vzhledem k tomu, že finanční gramotnost má silnou provazbu na jiné gramotnosti (matematickou, čtenářskou, ICT), ukazují se **rozdíly mezi žáky dle typu střední školy**. Výsledky šetření tak ukazují, že zatímco rozsah výuky na ZŠ bude vždy pro všechny žáky stejný, na středních školách je **vhodné zásadně po-**

silovat výuku finanční gramotnosti u všech nematuritních oborů.

Cílovou skupinou šetření byli žáci prvních ročníků středních škol (kvinta G8, tercie G6). Šetření proběhlo v listopadu 2022, a projevil se v něm tedy stav vzdělání, které žáci získali v době plnění povinné školní docházky. V rámci inspekční činnosti České školní inspekce se šetření opíralo jednak o **informace získané od ředitelů a učitelů** výběrového souboru středních škol v rámci elektronického dotazování, jednak o **odpovědi žáků 1. ročníku** těchto škol na testové položky testu finanční gramotnosti, který byl dále doplněn o dotazník zjišťující kontextové informace o rodinných podmínkách žáků, stejně jako o jejich postojích a chování ve vybraných oblastech relevantních pro koncept finanční gramotnosti. Počet zapojených středních škol byl 370 s celkem 26 607 žáky.

Výsledky testu vybraných aspektů finanční gramotnosti ukázaly na existenci početné skupiny žáků prvního ročníku středních škol, která dosáhla výborný výsledek v kategorii nejvyšší dosažené úrovně výsledku, ale rovněž na existenci necelé pětiny žáků, jejíž výsledek byl zařazen do kategorie nedostačující úrovně znalostí a dovedností, které byly v testu zahrnuty. Jakkoli se uvedená zjištění nedají zobecnit

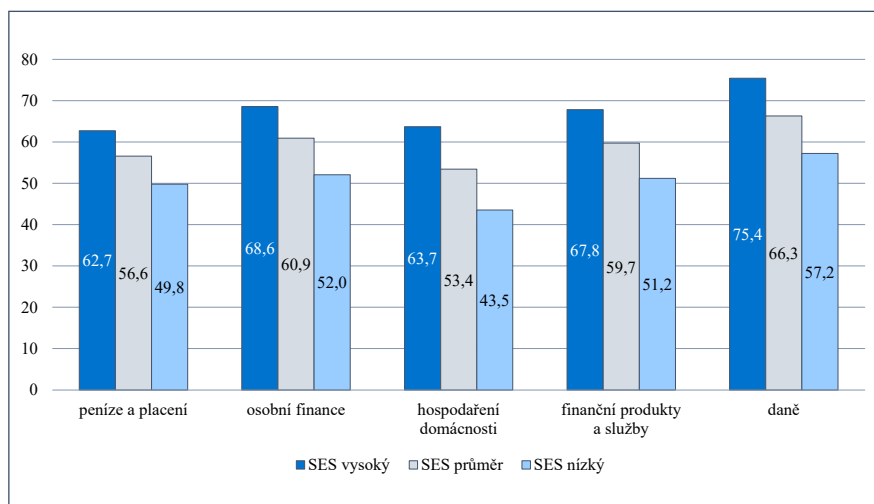
na soud o celkové úrovni finanční gramotnosti žáků, jedná se u početné skupiny žáků o neuspokojivý výsledek svědčící o významných nedostatecích v jejich „výbavě“ pro zvládnání možných finančních rizik. Vysoký podíl žáků navíc uvedl, že se s řadou důležitých témat finanční gramotnosti (např. vliv reklamy na nákupní chování lidí, způsoby plánování výdajů, práva spotřebitelů) prakticky vůbec nesetkává.

Z hlediska jednotlivých tematických částí testu řešili žáci **nejúspěšněji úlohy spojené s problematikou daní (66,4 %) a úlohy zaměřené na osobní finance (60,9 %) a finanční produkty a služby (59,8 %)**. Graf 1 ukazuje průměrné úspěšnosti žáků již rozdělených podle jejich SES.

Výsledek žáků v testu finanční gramotnosti je **silně spojen s jejich socioekonomickým statutem** (dále i „SES“), kdy žáci s nižším SES vykazují nižší úroveň znalostí a dovedností. Protože žáci s nižším SES se více koncentrují v nematuritních oborech vzdělání středních odborných škol (dále i „SOŠ“), dosáhli žáci právě těchto oborů výrazně častější zastoupení v nejhorší kategorii dosažené úrovně výsledku. Faktor SES se rovněž projevuje regionálně s horšími průměrnými výsledky žáků ze socioekonomicky více problémových území.

Potřeba, aby školy věnovaly vysokou pozornost finančnímu vzdělávání žáků s nízkým SES (potažmo žákům v nematuritních oborech vzdělání), je dána také dalšími skutečnostmi, na něž tematická zpráva poukazuje. **Hlavními zdroji infor-**

Graf 1 | Průměrná úspěšnost žáků v tematické oblasti dle socioekonomického statusu (v %)

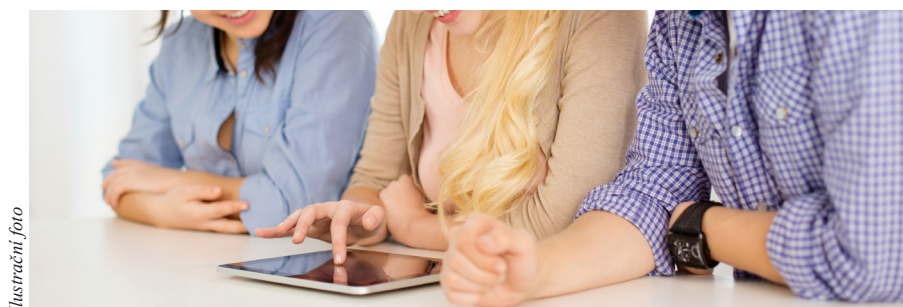

mací o penězích a financích jsou pro žáky různých oborů vzdělání **nejčastěji rodina, internet a sociální sítě**. V případě žáků s nízkým SES však nemusí být rozsah a kvalita poskytované podpory ze strany rodiny dostatečná a rovněž prostředí internetu a sociálních sítí v sobě skrývá řadu rizik spojených s prostředím neověřených, či dokonce zavádějících informací. Vedle toho může být v případě domácností s nízkým SES sledování správné cesty v nakládání s penězi komplikováno aktuální ekonomickou situací, což je třeba při vzdělávání vzít do úvahy. V tomto kontextu roste význam školy při rozvíjení finanční gramotnosti především žáků s nízkým SES. **Školu jako hlavní zdroj informací o penězích a financích nicméně uvedlo jen 30 % žáků**, žáci s nízkým SES přitom jen mírně častěji než žáci s vysokým SES.

Vysoký podíl žáků vyjádřil svou nízkou sebedůvěru ve zvládnání některých důležitých témat finanční gramotnosti, jako je **porozumění výpisům z účtu, vyřizování reklama-**

ce zakoupeného zboží či převádění peněz z účtu na účet. Byla přitom ukázána existence vztahu mezi sebedůvěrou žáků ve své znalosti a dovednosti ve finančních tématech a jimi dosaženým výsledkem v testu finanční gramotnosti. Je proto žádoucí zaměřit průběh výuky na činnosti podporující sebedůvěru žáků – spojení výuky s praktickou ilustrací, učení se z chyb, spolupráce se subjekty praxe. Ta je přitom bezesporu spojena s potřebou dosahovat vysoké úrovně i dalších gramotností žáka (např. čtenářská gramotnost, matematická gramotnost, digitální kompetence, mediální vzdělávání, v případě především nematuritních oborů vzdělání také podnikatelství).

Positivním zjištěním je, že vysoký podíl žáků uvedl své odpovědné postoje i chování v řadě situací spojených s nakládáním s finančními prostředky. Přesto však bylo zaznamenáno poměrně početné zastoupení žáků, jejichž návyky v oblasti financí lze označit za neodpovědné, či dokonce lehkovážné (např. méně odpovědný přístup k finanční rozvaze, k zadlužení, k nakupování), relativně častěji se přitom jednalo o žáky s nižším SES a v nematuritních oborech vzdělání. Zaznamenán byl přitom pozitivní vztah mezi finančně odpovědným chováním žáků na jedné straně a dosaženými výsledky žáků v testu finanční gra-

Ilustrační foto

motnosti na straně druhé. I tato skutečnost motivuje k tomu **orientovat výuku na témata mající přímý vztah k reálnému chování, autentickou formou seznamovat žáky s riziky a vysvětlovat jim negativní dopady „nezdravého přístupu“**.

Finanční gramotnost je ve středních školách rozvíjena především formou integrace finančních témat do vzdělávacích obsahů různých vzdělávacích oblastí a oborů, nejčastěji až ve 3. ročníku střední školy. Dvě pětiny škol realizují besedy a exkurze pro žáky, využíváno je také projektové vyučování či spolupráce škol s externími subjekty (např. vysoké školy, Česká národní banka, další finanční instituce) pro zprostředkování autentické a důvěryhodné informace žákům. Charakter realizace finančního vzdělávání ve školách jednoznačně volá po hledání příležitostí pro průběžný rozvoj dovedností žáků napříč vzdělávacími obory (ideálně již od 1. ročníku), kdy zásadní roli hraje koncepční koordinace dílčích ak-

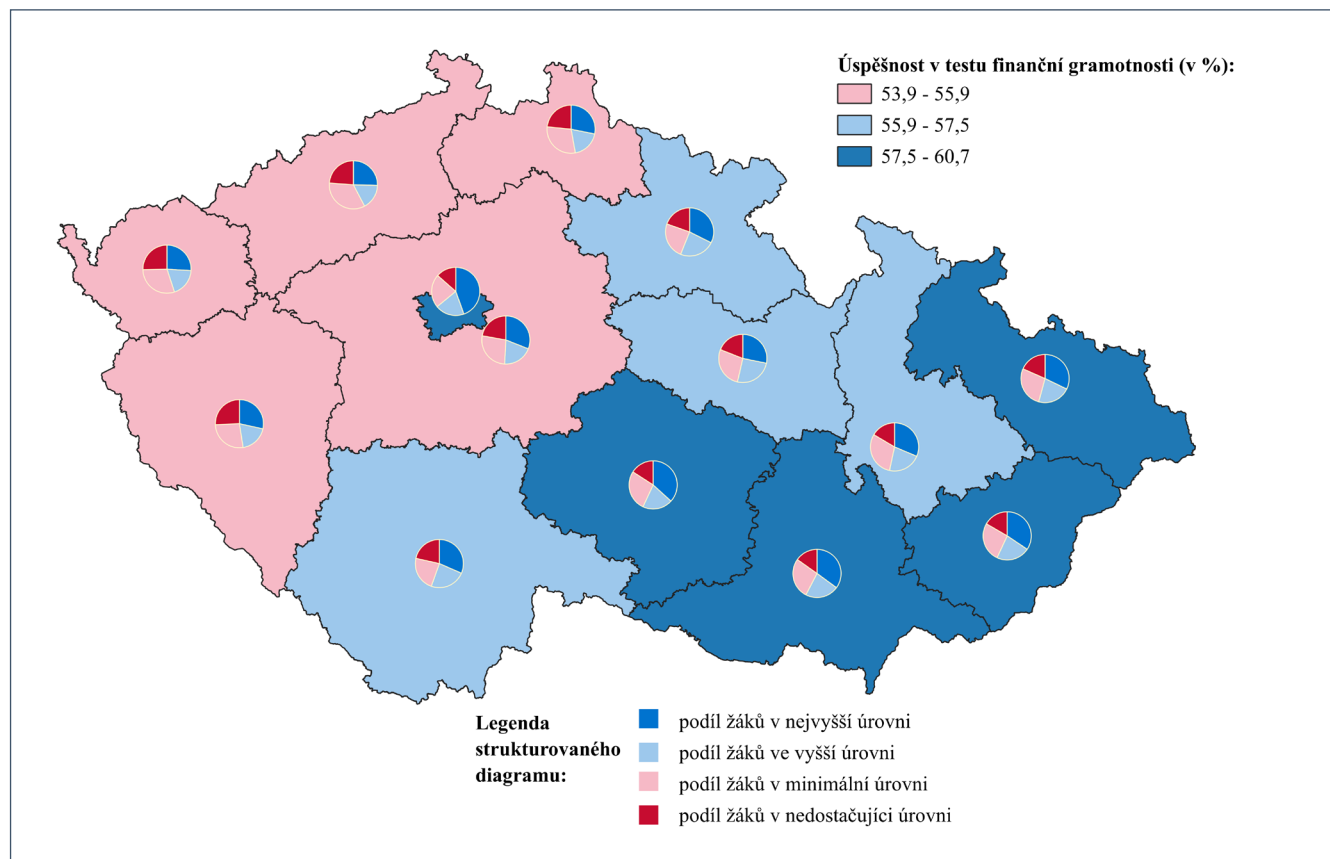
tivit (včetně ověřování úrovně finanční gramotnosti žáků) a vnímání finanční gramotnosti nikoliv jako něčeho nového, co je třeba přidat do omezeného času výuky, ale jako tématu pro co nejlepší začlenění do existujících aktivit. **Další – jistě přínosné – aktivity (např. besedy, exkurze, externí spolupráce, projekty) mohou sehrát významnou roli motivace pro finanční vzdělávání.**

Učitelé z hlediska překážek pro rozvoj finanční gramotnosti volají nejčastěji po zvýšení časového prostoru pro finanční vzdělávání, stejný požadavek je nicméně očekávatelný i v případě dalších gramotností nebo kompetencí, přičemž prostor pro výuku není neomezený. Mnohem realističtější je proto druhé nejčastější očekávání spojené s lepší metodickou podporou pro učitele (včetně příkladů ilustrativní praxe). Přibližně dvě třetiny škol přitom o zkvalitnění finančního vzdělávání uvažují, a to **nejčastěji rozšířením spolupráce s externími subjekty**

a právě zvýšením kvalifikovanosti pedagogů. V tomto kontextu také stojí za pozornost, že téměř 30 % škol nijak neověřuje úroveň finanční gramotnosti svých žáků, zejména proto, že postrádají vhodné nástroje (testy, pracovní listy).

Obecně platí, že získané informace o postojích žáků v oblasti nakládání s finančními prostředky by měly být východiskem pro cílenou intenzivní snahu škol vhodnými formami svázanými s reálnými příklady ovlivňovat myšlení žáků směrem ke zodpovědnějšímu a rozvážnějšímu přístupu. Základem takového působení by mělo být seznamování žáků s důsledky, které nevhodné vzorce chování ve vztahu k financím přinášejí, s riziky a mnohdy fatálními dopady, které pád do chudoby a/nebo přinejmenším dluhové pasti přinášejí, a to nikoli v deklarativní rovině, ale formou zprostředkování konkrétních příkladů ze života jejich vrstevníků. Získané poznatky je rovněž žádoucí promítnout do aktuálně probíhající revize RVP ZV.«

Mapa 1 | Průměrná úspěšnost a podíly žáků v úrovních stanovených pro test finanční gramotnosti, dle krajů (v %)

Některé zkušenosti s výukou žáků s odlišným mateřským jazykem

Mgr. Tomáš Pavlas
vedoucí oddělení metodik a analýz

Česká školní inspekce se dlouhodobě věnuje tématům souvisejícím s problematikou integrace a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Žáci, k nimž je nutný jiný přístup ve výuce, byli před vypuknutím konfliktu na Ukrajině pouze na několika školách, a to zejména ve velkých městech nebo v blízkosti průmyslových zón. U takových žáků, kteří mají jiný mateřský jazyk, v adaptaci na české školní prostředí záleží na mnoha faktorech, jak rychle adaptace probíhá.

Obecně platí pravidlo, že žáci z podobného kulturně jazykového prostředí s podporou rodičů se poměrně rychle a s malou podporou školy integrují mezi české žáky, složitější je situace u žáků z výrazně jiného kulturního prostředí (průmyslové zóny). Důležitou součástí adaptačního prostředí je pak i počet žáků s OMJ ve škole a třídě.

Po vypuknutí konfliktu byla velká část škol postavena do nové situace, kdy do výuky bylo zařazeno velké množství válečných uprchlíků, u kterých kromě jazykové odlišnosti a koncentrace v určitých oblastech a školách sehrává podstatnou roli

pro adaptaci i jejich motivace trvale či dočasně zůstat na území ČR, jejich rodinné zázemí v ČR, ale i velice citlivý psychický stav.

České školy tak čelí zcela novým výzvám, MŠMT se od začátku této situace snažilo školy podporovat tuto situaci zvládnout (Lex Ukrajina, dotace, metodika).

Česká školní inspekce ve své tematické zprávě popsala stav na školách a předložila důležitá sdělení o přístupu škol, ze kterých vyplývají některá doporučení (příklady inspirativní praxe).

Adaptace žáků s OMJ – koordinace na školách

› Stanovit pedagogického pracovníka, který bude koordinátorem žáků s OMJ, není vhodné tento úkol ponechat na řediteli.

Pouze dvě třetiny škol s žáky s OMJ přistupovaly k adaptaci žáků systémovým přístupem; např. pedagogický pracovník zodpovědný za adaptaci nebyl určen na 20 % základních škol s žáky s OMJ, na 25 % středních škol s žáky s OMJ a 60 % mateřských škol s dětmi s OMJ.

Pedagogickým pracovníkem zodpovědným za adaptaci byl ve školách se třídami s převahou

ukrajinských žáků ve většině případů člen vedení školy, a to i přesto, že je rozsah úkolů spojených s adaptačním procesem a integrací žáků velmi rozsáhlý.

Organizace výuky českého jazyka

› Sledovat pokroky žáků v jazykovém vzdělání a případně více diferencovat výuku, a to i její rozsah.

› Vhodnější je, pokud český jazyk jako cizí jazyk vyučuje spíše aprobevovaný učitel cizích jazyků než učitel českého jazyka, metodika výuky je obdobná cizímu jazyku.

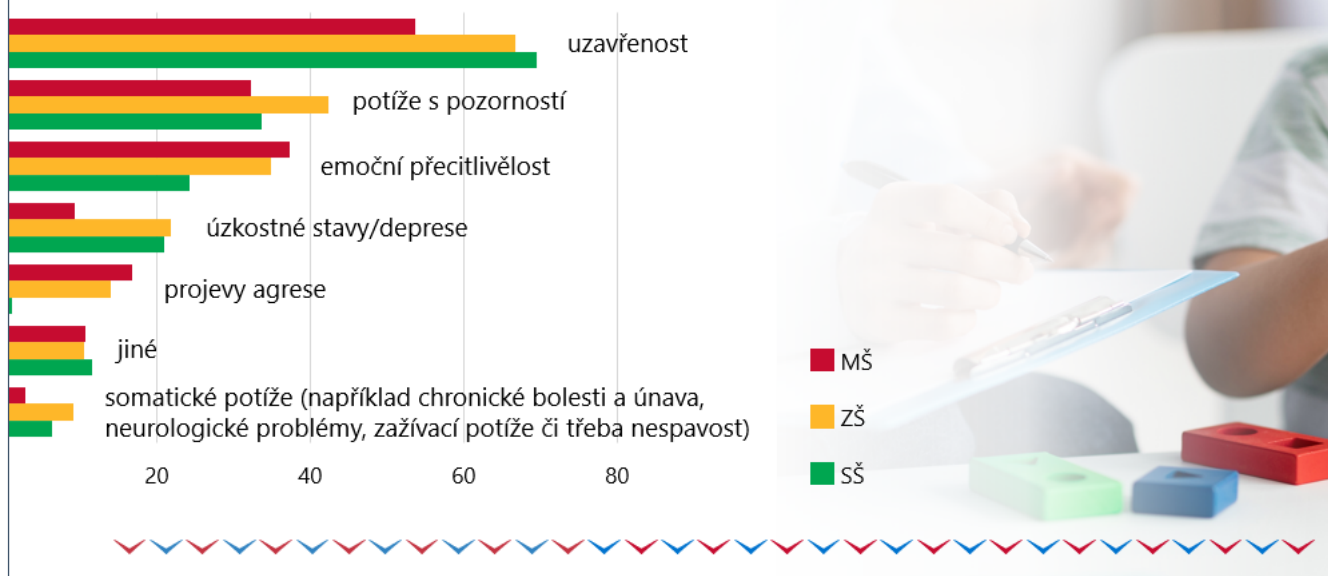
Docházelo k rozporným tvrzením škol a žáků, kdy školy považovaly rozsah výuky za dostatečný, ale pokrok žáků (většinou objektivně nesledován) byl vnímán jako nedostatečný.

Vzdělávání ukrajinských žáků, které bylo zaměřeno především na výuku českého jazyka jako druhého jazyka, probíhalo v samostatných skupinách.

Výuka českého jazyka jako druhého jazyka je zajištěna na většině základních a středních škol.

Ve třetině základních škol žádný z vyučujících českého jazyka

Podpora při řešení psychických problémů

jako druhého jazyka nemá příslušné vzdělání. V mateřských školách je situace problematictější, neboť skupiny pro jazykovou přípravu dětí s OMJ jsou jen ve čtvrtině z nich.

Vliv žáků s OMJ na organizaci a kvalitu výuky

› Přestože mají žáci s OMJ zpravidla přátelské vztahy a mohou se vzájemně podporovat ve výuce, jejich **velká koncentrace do tříd ovlivňuje kvalitu výuky**. Pokud je to možné, **je vhodnější žáky s OMJ rozdělit do více tříd**. Vždy je nutné zvažovat další charakteristiky třídy (počet žáků, počet žáků se SVP) pro zařazování žáků s OMJ. Maximální počty jsou pak regulovány vyhláškou MŠMT.

Vzdělávání dětí a žáků s OMJ v hospitovaných hodinách evidentně ovlivňovalo kvalitativní charakteristiky výuky. V mateřských i základních školách vyšší podíl dětí a žáků s OMJ posiloval znaky individualizace a soustředění na zapojení všech žáků. S vyšším podílem žáků s OMJ ovšem klesal rozvoj komunikač-

ních dovedností a spolupráce mezi žáky. Střední školy lépe zvládaly jen nízký podíl žáků s OMJ, celkově však kvalita výuky s rostoucím podílem těchto žáků klesala.

Při inspekční činnosti zaměřené na základní školy s třídami s vysokým podílem ukrajinských žáků byly kromě jiného zaznamenány vyšší nároky na organizaci výuky, ve třech čtvrtinách škol byly pro ukrajinské žáky zřízeny samostatné třídy. Výučovacím jazykem byl ve třetině škol vedle českého také ukrajinský jazyk.

Integrace a psychosociální problémy ukrajinských žáků

› Psychosociální problémy se vyskytly u žáků s OMJ na většině škol, je **nutné tuto situaci aktivně řešit** (výchovný poradce, poradny).

› U žáků s psychosociálními problémy je **zvýšené riziko, že se mohou stát obětí šikany**.

› Některé školy využily iniciativy ukrajinských rodičů a **vytvořily na škole neplacenou pozici rodilého**

mluvčího, který poskytne roli prostředníka v případě výskytu problémů žáků (komunikačních, psychických). Snižuje se tak napětí žáků z cizího prostředí a jazyka. Opatření je závislé na ochotě ukrajinských rodičů.

› Pokud se ve škole vyskytne **vysoká absence ukrajinských žáků, je nutná nejen komunikace se zákonnými zástupci**, ale v nejzazším případě spolupráce s OSPOD.

Celková absence ukrajinských žáků byla v porovnání s ostatními žáky vyšší jen v jedné desetině základních škol se třídami s převahou ukrajinských žáků.

Psychosociální problémy ukrajinských žáků byly pozorovány na třech pětinách základních škol a přibližně ve třetině středních a mateřských škol. K nejčastějším pozorovaným psychickým problémům patřily uzavřenost, emoční přecitlivělost a úzkostné stavy/deprese. Ve čtvrtině základních škol nebyla žákům s odlišným mateřským jazykem poskytována potřebná psychologická podpora psychologem či chyběla intenzivnější

spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou.

Vztahy žáků s odlišným mateřským jazykem s ostatními žáky jsou v navštívených školách dle hodnocení škol na dobré úrovni. Jazykovou bariéru žáků s OMJ a jejich zákonných zástupců považují přibližně dvě třetiny základních škol za nejzávažnější překážku při integraci a vzdělávání těchto žáků.

Ve dvou třetinách základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků byla komunikace s jejich zákonnými zástupci na srovnatelné úrovni jako komunikace se zákonnými zástupci ostatních žáků, zhoršená komunikace byla zaznamenána pouze v pětině škol.

Podpora výuky žáků s OMJ

› Podporu žáků s OMJ je třeba **individuálně zacílit** dle zjištění o potřebách žáka. Zde je vhodné právě využít koordinátora pro žáky s OMJ.

› Ukazuje se, že dalším nástrojem pro integraci žáků s OMJ by mohlo být **zájmové vzdělávání**, ale pro ukrajinské žáky účast v těchto aktivitách má několik překážek (poplatek, odpolední výdělečné aktivity, odpolední on-line výuka na ukrajinské škole), účast je tedy výrazně nižší než zájem žáků.

Podpora žáků s OMJ při výuce a učení se nejčastěji skládala z poskytnutí vzdělávacích pomůcek zdarma, využívání jazykových variant výukových materiálů, zajištění účasti na mimoškolních aktivitách a z využití asistenta pedagoga. K cílenější podpoře žáků s OMJ využívaly školy individuální vzdělávací plán a diagnostiku vzdělávacích potřeb speciálním pedagogem. Důležitou podporu představují společné školní a mimoškolní aktivity žáků s OMJ a ostatních

žáků (školní družina, zájmové kroužky, sportovní aktivity či kulturní akce).

Základní školy s třídami s převahou ukrajinských žáků podporují jejich vzdělávání zajištěním výukových materiálů v ukrajinském jazyce (materiály z internetu, originální materiály, překlady).

Při zajištění podpory integrace a vzdělávání dětí a žáků s OMJ spolupracují mateřské, základní a střední školy s širokým spektrem partnerů, jednalo se především o mnohovrstevnatou spolupráci se zřizovatelem, spolupráci v metodické podpoře s Národním pedagogickým institutem ČR a spolupráci s neziskovými organizacemi, jejichž náplní je integrace cizinců. Dále partneři podporují tyto žáky ve formě doučování, ve finanční pomoci, zajištěním překladů výukových materiálů a zapojením žáků do různých mimoškolních aktivit.

K nejčastějším potřebám pedagogů v souvislosti s integrací a vzděláváním žáků s OMJ patřily zajištění většího množství výukových a učebních materiálů, požadavek na ucelenou metodickou podporu a pokračování

dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé rovněž uváděli potřebu přijetí asistentů pedagoga hovořících ukrajinsky a zaměstnanců, kteří by tlumočili informace nejen žákům, ale i jejich zákonným zástupcům. Náročnost vzdělávání vyššího počtu žáků s OMJ se promítla i do vyšší potřeby psychologické podpory pro učitele.

Odlišnosti ve výuce – povinnost distanční výuky na ukrajinských školách pro některé žáky

› Je nutné respektovat a zohlednit ve výuce, že řada ukrajinských žáků současně v různé míře intenzity pokračuje v **on-line vzdělávání na ukrajinských školách**.

Ve třetině základních škol se někteří ukrajinští žáci museli vedle výuky v české škole účastnit ještě distanční výuky ve své kmenové škole na Ukrajině. Dle odhadu škol se tato výuka týkala 12 % ukrajinských žáků. Každodenní zapojení do distanční výuky bylo zaznamenáno v necelé čtvrtině základních škol, ve více než polovině škol se žáci zapojili do distanční výuky vícekrát týdně.«

Ilustrační foto

Mezinárodní šetření PIRLS 2021

PIRLS 2021 byl již pátým šetřením současných trendů ve čtení. Šetření PIRLS je na mezinárodní úrovni koordinováno mezinárodním centrem IEA při Boston College v úzké spolupráci s IEA Amsterdam a IEA Hamburg. Do cyklu PIRLS 2021 se zapojilo 57 zemí z celého světa spolu s dalšími 8 ekonomickými regiony¹. Celkem byla sebrána data od více než 400 000 žáků, 380 000 rodičů, 20 000 učitelů a 13 000 škol.

¹ Ekonomické regiony zemí: Alberta, Kanada; Britská Kolumbie, Kanada; Newfoundland a Labrador, Kanada; Moskva, Ruská federace; Québec, Kanada; Abú Dhabí, Spoj. arab. emiráty; Dubaj, Spoj. arab. emiráty; Jihoafrická republika.

Mgr. Zuzana Janotová
oddělení mezinárodních šetření

Cyklus PIRLS 2021 využil nové možnosti, které digitální technologie nabízí, k přechodu z papírového testování na testování elektronické. Čeští žáci tak mohli poprvé vyplňovat testy PIRLS na počítačích.

Čtenářské dovednosti žáků patří mezi oblasti, které Česká školní inspekce pravidelně mapuje na národní úrovni i prostřednictvím mezinárodních šetření přinášejících externí pohled pro vzdělávací systém v České republice. Opakovaně se v České republice i v zahraničí

potvrzuje, že čtenářské dovednosti jsou nejen samy o sobě důležité pro plnohodnotné studijní a pracovní uplatnění každého člověka, ale že jsou také důležitým předpokladem pro efektivní osvojování a zvládnání mnoha dalších dovedností, mezi něž patří např. matematické nebo přírodovědné dovednosti.

Pravidelná účast České republiky v mezinárodním šetření PIRLS umožňuje sledovat trendy v dovednostech žáků číst s porozuměním. V souvislosti s celospolečenským nárůstem využívání digitálních

technologií a nových typů textů se cyklus PIRLS 2021 zaměřoval na přechod k elektronickému způsobu testování, proto bylo v posledním cyklu možné mapovat čtenářské dovednosti žáků při práci s informacemi z různých zdrojů, včetně textů v prostředí internetu.

Záměrem národní zprávy bylo představit aktuální zjištění z mezinárodního šetření PIRLS 2021 zaměřujícího se na zjišťování úrovně čtenářských dovedností českých žáků 4. ročníku základní školy ve srovnání s ostatními zúčastněnými zeměmi.

Projekt PIRLS přináší v průběhu uplynulých 20 let velké množství detailních informací o výsledcích žáků 4. ročníku základních škol ve čtení s porozuměním spolu s dalšími poznatky o kontextech, v nichž se žáci v různých zemích světa učí číst. Přispívá tak k hlubšímu pochopení vzdělávacích procesů v jednotlivých zemích, je důležitým zdrojem informací o úrovni čtenářských dovedností a trendech ve výsledcích žáků, poukazuje na možnosti nových přístupů ke vzdělávání.

Čtenářská gramotnost českých žáků je nadprůměrná

Průměrný výsledek českých žáků 4. ročníků v šetření čtenářských dovedností PIRLS 2021 dosahuje hodnoty 540 bodů a je nad

Tabulka 1 | Změny ve výsledcích vybraných zemí mezi lety 2001 a 2021

Země	Průměrný výsledek ve čtenářské gramotnosti					Rozdíl 2001–2021
	2021	2016	2011	2006	2001	
Singapur	587	576	567	558	528	59 ▲
Hongkong	573	569	571	564	528	45 ▲
Slovensko	520	542	530	522	502	18 ▲
Kypr	511	---	---	---	494	17 ▲
Norsko (5)	539	517	507	498	499	17 ▲
Slovensko	529	535	535	531	518	11 ▲
Litva	552	550	528	537	543	9 ▲
Anglie	558	559	552	539	553	5
Česká republika	540	543	545	---	537	3
Itálie	537	548	541	551	541	-4
Maďarsko	539	554	539	551	543	-4
Nový Zéland	521	523	531	532	529	-7
Bulharsko	540	552	532	547	550	-11 ▼
Francie	514	511	520	522	525	-11 ▼
Německo	524	537	541	548	539	-15 ▼
Lotyšsko	528	558	---	541	545	-17 ▼
Švédsko	544	555	542	549	561	-17 ▼
Nizozemsko	527	545	546	547	554	-27 ▼

Průměrný výsledek země je

- ▲ statisticky významně lepší než výsledek v roce 2001
- ▼ statisticky významně horší než výsledek v roce 2001
- země, ve kterých proběhlo testování až na začátku 5. ročníku

průměrem škály PIRLS. Česká republika přitom zaostala za pěti členskými zeměmi EU, které se testování zúčastnily. Lepšího výsledku v rámci členských zemí EU dosáhli žáci Irska, Chorvatska, Litvy, Finska a Polska.

Při porovnání dlouhodobého vývoje výsledků České republiky za uplynulých 20 let je třeba konstatovat, že se průměrná úroveň čtenářských dovedností významně nezlepšila. Ze sousedních zemí se od roku 2001 výrazně zlepšili žáci Slovenska (o 11 bodů). Celkový výsledek českých žáků se v porovnání s rokem 2001 zvýšil o pouhé 3 body.

Rozdíly mezi výsledky dívek a chlapců jsou menší než v jiných zemích

V PIRLS 2021, podobně jako v předchozích cyklech, prokázaly dívky téměř ve všech zemích lepší úroveň čtenářských dovedností než chlapci. Česká republika patří mezi několik málo zemí, kde rozdíl mezi výsledkem dívek a chlapců nebyl statisticky významný.

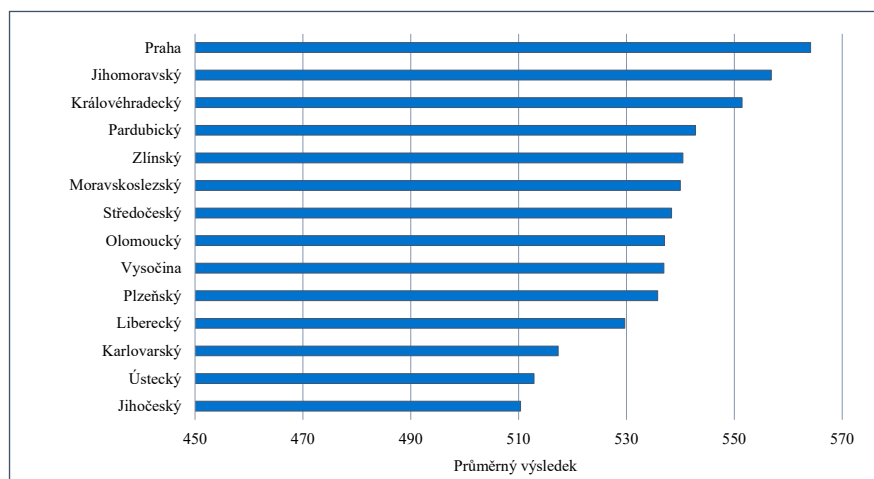
Regionální rozdíly jsou poměrně velké

Nejlepší průměrný výsledek zaznamenali žáci z Prahy následováni žáky z Jihomoravského a Královéhradeckého kraje. Jejich výsledky jsou srovnatelné s průměrnými výsledky nejméně úspěšné země EU. Naopak nejhorší průměrný výsledek měli žáci Jihočeského, Ústeckého a Karlovarského kraje. Svými výsledky by se tyto kraje zařadily mezi nejméně úspěšné země EU.

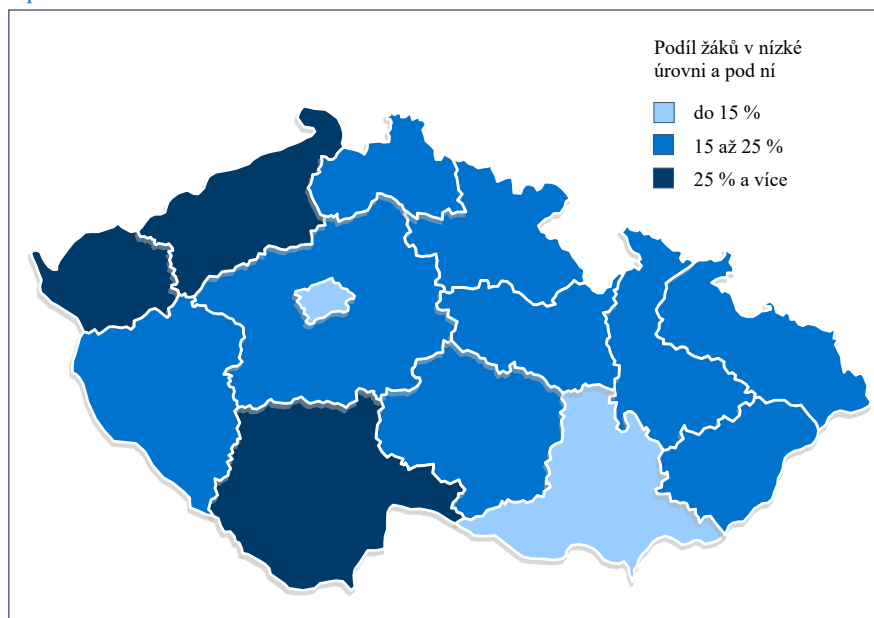
Literární i informační texty jsou podobně srozumitelné

Čeští žáci měli na obou dílčích škálách pro účely čtení shodný výsledek, což znamená, že při práci s literárními texty byli stejně úspěšní jako při práci s informačními texty. Od minulého šetření v roce 2016 pozorujeme mírný

Graf 1 | Průměrný výsledek českých žáků v krajích

Mapa 1 | Zastoupení žáků jednotlivých krajů v nízké úrovni čtenářské gramotnosti PIRLS a pod ní

Tabulka 2 | Charakteristika textů použitých v testových úlohách PIRLS 2021

Typy textů	Literární texty PIRLS	Informační texty PIRLS	Informační texty ePIRLS
	Krátké ucelené příběhy (tradiční i současné)	Souvislé a nesouvislé informační texty (pokrývající vědecké, etnografické, biografické, historické a praktické informace a myšlenky)	Uzavřené internetové prostředí související s přírodovědným nebo společenskovevědním tématem odrážejícím školní práci
Počet a délka textů	Devět textů, každý o délce přibližně 800 slov	Devět textů, z nichž každý obsahoval 600–900 slov	Pět až deset webových stránek, které celkem obsahovaly přibližně 1000 slov
Grafické prvky	Podpůrné barevné ilustrace	Názorné, např. diagramy, mapy, ilustrace, fotografie nebo tabulky	Fotografie, grafy, tabulky a dynamické prvky, jako např. videa, animace, odkazy a vyskakovací okna
Uspořádání	Několik hlavních postav a děj s jednou nebo dvěma ústředními událostmi v každém příběhu	Různé uspořádání, např. logické, argumentační, chronologické či tematické	Tři různé webové stránky propojené společným tématem, které zahrnují různé přístupy k navigaci na internetu
Další rysy	Řada stylů a jazykových prostředků, např. vyprávění v první osobě, humor, dialogy a obrazná vyjádření	Řada organizačních prvků, např. podokna, textová pole a/nebo seznamy	Stručné on-line pokyny a avatar – učitel, který čtenáře provází textem a testovými otázkami (důraz je kladen spíše na porozumění textu než na navigační dovednosti)

pokles ve výsledcích, který souvisí s nepatrným zhoršením celkového bodového výsledku.

Na dílčích škálách dle postupů porozumění, které umožňují porovnat

úroveň osvojení sledovaných čtenářských dovedností, se žáci České republiky umístili lépe na škále vyhledávání a vyvozování informací z textu. Na dílčí škále interpre-

tace a posuzování, která zastupuje komplexnější čtenářské dovednosti, u nich došlo k dalšímu mírnému zhoršení výsledku.

Vliv rodiny je velmi silný

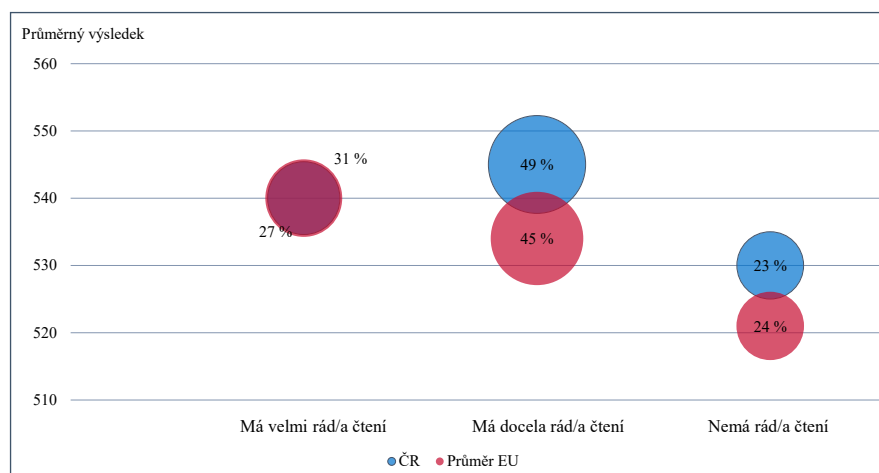
Česká republika patří k zemím s nadprůměrnými rozdíly ve výsledcích žáků v závislosti na jejich socioekonomickém zázemí. Zastoupení žáků v jednotlivých kategoriích socioekonomického statusu, stejně jako průměrné výsledky v testu PIRLS, se významně liší v jednotlivých krajích ČR.

V České republice byla zjištěna podprůměrná úroveň počátečních dovedností žáků ze čtení a psaní při nástupu do základní školy. Z odpovědí rodičů testovaných žáků vyplynulo, že pouze necelá pětina českých žáků si osvojila tyto dovednosti velmi dobře. Od roku 2016 mírně vzrostl podíl žáků, kteří si tyto počáteční dovednosti osvojili nedostatečně. Úroveň počátečních dovedností pozitivně souvisí s úspěšností v testu PIRLS.

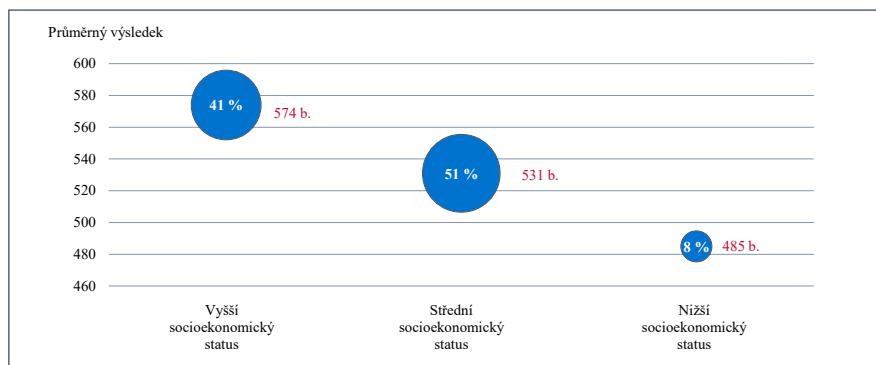
Pokles oblíbenosti čtení, a to zejména u dívek

Česká republika patří k zemím s podprůměrnou oblíbeností čtení. Obliba čtení u chlapců zůstala stabilní, u dívek došlo v uplynulých pěti letech k poklesu podílu těch, které mají čtení velmi rády, a naopak stoupl podíl těch, které čtou nerady.

Graf 3 | Obliba čtení a průměrné výsledky v testu čtenářských dovedností v ČR a EU

Graf 2 | Průměrný výsledek a zastoupení českých žáků podle socioekonomického statusu

U českých žáků byla zjištěna čtvrtá nejnižší míra sebedůvěry ve čtení ze zemí EU a OECD.

Od roku 2016 se v České republice mírně zvýšil podíl žáků, kteří si nevěří, a zároveň došlo k mírnému poklesu ve skupině žáků, kteří si velmi věří. Velmi sebevědomí žáci dosáhli v testu PIRLS výrazně lepších výsledků ve srovnání s jejich vrstevníky s nejnižší mírou sebedůvěry.

Výuka čtení probíhá hromadně, chybí větší individualizace

Česká republika patří ke třem zemím EU, ve kterých učitelé pocítují jen velmi malé omezení výuky v důsledku nepřipravenosti žáků. Současně však náleží ke třem zemím, kde byl zaznamenán nejnižší podíl velmi spokojených učitelů se svým povoláním.

Čeští žáci se učí čtení nejčastěji všichni najednou, individualizovaná výuka čtení nebo samostatná práce žáků na jimi zvoleném úkolu

je ve srovnání s průměrem zemí EU využívána výrazně méně.

Při výuce čtení učitelé v České republice po žácích nejčastěji požadují, aby četli nahlas, a věnují se procvičování slovní zásoby. **Oproti průměru zemí EU čeští učitelé výrazně méně často čtou žákům nahlas** a v menší míře je uči různé techniky čtení zahrnující digitální dovednosti.

Neučíme žáky kriticky číst ani myslet

Ve srovnání se zeměmi EU je v České republice výrazně podprůměrný podíl žáků, které učitelé podněcují, aby zpochybňovali názory v textu nebo aby četli texty s různými úhly pohledu. Od roku 2016 však vzrostl podíl žáků, kteří dostávají čas na čtení knih podle jejich vlastního výběru.

Mezi činnostmi, které rozvíjejí čtenářské dovednosti, v hodinách čtení nadále převládá procvičování vyhledávání informací v textu, vysvětlování přečteného textu a určování jeho hlavní myšlenky. Většina českých žáků se těmto čtenářským činnostem věnuje alespoň jednou týdně. **Naopak nejméně se čeští žáci ve výuce zabývají určováním postoje nebo záměru autora, posuzováním nebo hodnocením stylu přečteného textu a užitečnosti či důvěryhodnosti webových stránek.** Osvojování a rozvoj těchto čtenářských postupů jsou do jisté míry podmíněny využíváním autentických a ucelených textů. «

31:50
PIRLS 2021
IEA TIMSS & PIRLS BOSTON COLLEGE

Prázdný květináč

*Převyprávěla Elaine L. Lindyová
Ilustrace Jennifer Moherová*

Čínský císař vyhlásil soutěž, ve které se mělo rozhodnout o příštím dědici trůnu. Císař byl již starý a neměl žádné děti. Protože měl rád květiny, dal vyhlásit, ať každé dítě, které by se chtělo stát císařem, přijde do paláce, kde dostane jedno královské semínko. To dítě, které za šest měsíců vypěstuje nejhezčí květinu, soutěž vyhraje a stane se příštím císařem.

Umíte si představit to vzrušení! V den, kdy se měla semínka rozdávat, zaplnily palác zástupy dětí plných naděje. A každé dítě se vrátilo domů se svou přerostlou příležitostí v ruce.

2. Co každé dítě dostalo od císaře?

← 2/17 →
↻

38:40
PIRLS 2021
IEA TIMSS & PIRLS BOSTON COLLEGE

Úžasná chobotnice

Chobotnice jsou mořští živočichové, kteří mají zaoblené tělo, vypouklé oči a osm dlouhých chapadel. Jejich chapadla jsou velmi silná a lemuji je mocné přísavky. Chobotnice žijí ve všech světových oceánech, ale nejraději mají teplé tropické vody. Často zůstávají na dně oceánu, kde nacházejí svou oblíbenou potravu. Rády žerou kraby, krevety a malé ryby. Kořist zachytávají pomocí přísavek a pak si ji strkají do ústního otvoru.

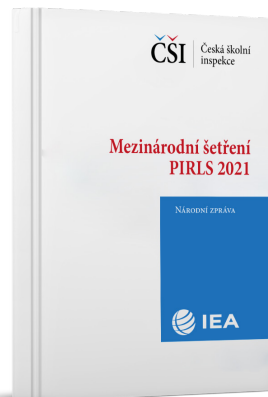
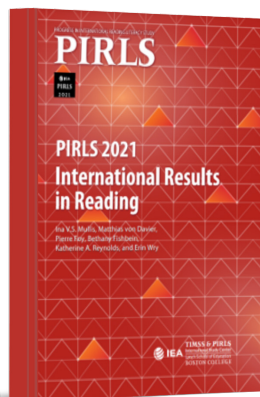
Chobotnice žijí většinou osaměle v úkrytech, které si staví z kamenů. Někdy dokonce udělají ke svému úkrytu kam

Chobotnice před svým úkrytem.

2. Z čeho si chobotnice dělají dveře ke svým úkrytům?

← 2/15 →
↻

| Vybrané události

BŘEZEN

21.–23. března 2023

Jednání Řídícího výboru PISA | Řím

Mgr. Simona Boudová

Zástupkyně ČŠI se v březnu účastnila 55. jednání Řídícího výboru PISA. Jednání probíhají 2× ročně vždy za účasti přibližně 180 osob reprezentujících více než 70 zemí zapojených do mezinárodního šetření PISA, které mapuje úroveň přírodovědné, matematické a čtenářské gramotnosti patnáctiletých žáků. Účast na jednáních Řídícího výboru je nedílnou součástí zapojení ČR do šetření PISA a umožňuje aktivně ovlivňovat zaměření a směřování projektu. Jednání svolává Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). V rámci jednání jsou diskutovány a rozhodovány klíčové aspekty projektu PISA zejména z hlediska realizace sběrů dat, zveřejňování zjištění a určování budoucího směřování. Během jednání tak byly diskutovány cykly PISA 2022 (především příprava zveřejnění první části zjištění plánovaného na 5. prosince 2023), PISA 2025 (především příprava pilotního sběru dat plánovaného na jaro 2024) i PISA 2029 (především diskuse k hledání nové tzv. inovativní domény).

DUBEN

13. dubna 2023

Kulatý stůl na téma Úloha venkovských škol a jejich budoucnost | Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

Prezentace dat ze sekundární analýzy Vztah velikosti školy a kvality vzdělávání.

18.–19. dubna 2023

Jednání Řídícího výboru CERI | online

PhDr. Josef Basl, Ph.D.

Česká školní inspekce zastupuje ČR v Řídícím výboru Centra pro vzdělávací výzkum a inovace (Centre for Educational Research and Innovation), který sdružuje všechny členské země Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a partnerské země. Jednání probíhají 2× ročně vždy za účasti přibližně 80 osob reprezentujících více než 40 zemí. Účast v Řídícím výboru umožňuje ČR aktivně ovlivňovat, jaká nová inovativní témata budou podrobována ověřování a zkoumání. CERI se snaží v rámci širokého spektra aspektů vzdělávací politiky hledat a sledovat především pro členské země OECD, jaké aktuální a budoucí záležitosti ovlivňují a budou ovlivňovat vzdělávání nebo jak by bylo možné nově sledovat a analyzovat vybrané aspekty vzdělávacího procesu. Vybrané metody a nástroje vyvinuté v rámci CERI se následně stávají součástí např. šetření PISA (nejnověji se jednalo o inovativní doménu testující tvůrčí myšlení žáků v cyklu PISA 2022). Dubnové jednání se věnovalo především aktualizaci plánu činnosti pro období let 2023–2024, kdy mezi hlavní sledovaná témata patří využívání umělé inteligence ve vzdělávání, možnosti zjišťování socio-emočních dovedností žáků, možnosti zjišťování kritického myšlení a kreativity žáků, dynamický vývoj učitelské profese.

27. dubna 2023

Valná hromada Asociace ředitelů základních škol ČR | Třebíč

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

Prezentace hlavních zjištění z výroční zprávy ČŠI zaměřené na revize RVP.

KVĚTEN

4.–5. května 2023

Jednání Řídícího výboru TALIS | Paříž

PhDr. Josef Basl, Ph.D.

Zástupce ČŠI se zúčastnil 12. jednání Řídícího výboru TALIS. Jednání probíhají zpravidla 1× ročně za účasti přibližně 100 osob z více než 45 zemí zapojených do mezinárodního šetření TALIS, které zjišťuje názory a postoje učitelů a ředitelů. Účast na jednáních Řídícího výboru je nedílnou součástí zapojení ČR do šetření TALIS a umožňuje aktivně ovlivňovat zaměření a směřování projektu. Jednání svolává OECD a v rámci nich jsou diskutovány a rozhodovány klíčové aspekty projektu TALIS zejména z hlediska realizace sběrů dat, zveřejňování zjištění a určování budoucího směřování. Obsah květnového jednání se zaměřil především na prvotní reflexe pilotního sběru dat cyklu TALIS 2024 a diskuse úprav plánovaných pro přípravu a realizaci hlavního sběru dat v roce 2024. Kromě toho v rámci podpory sdílení mezi účastníky zástupci vybraných zemí prezentovali své národní zkušenosti s realizací TALIS.

6. června 2023

Společné jednání Pracovní skupiny pro školství, sport a kulturu SMS ČR, Komise pro školství SMO ČR, zástupců České školní inspekce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy | ústředí České školní inspekce

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

Prezentace aktuálních informací České školní inspekce.

Foto: Lucie Kovářiková

21.–24. června 2023

SICI workshop „Making the most of our insights: How research informs the work of education inspectorate“ | Londýn

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D., MBA, Ing. Jana Novosáková, Ph.D., MBA

Workshop SICI byl zaměřený na vazbu mezi výzkumnou a inspekční činností napříč inspektoráty účastnických zemí. V rámci workshopu byly diskutovány možnosti, příležitosti a úskalí realizace a aplikace výsledků výzkumné činnosti ve vztahu k inspekční činnosti, například využití dotazníků pro rizikovou inspekci, srovnání odlišností v odpovědích žáků, učitelů a inspektorů na analogické otázky dotazníků apod. Mezi dalšími diskutovanými tématy byla problematika spolupráce a networkingu aktérů vzdělávacího systému, kvality výuky, etiky ve výzkumné činnosti inspekcí, metodologie inspekční činnosti a její zlepšování díky propojení s výzkumem, volby jazyka utvářených výstupů.

Pro Českou školní inspekci vyplynuly z workshopu zjištění a výzvy pro posilování její excelence v oblasti výběru klíčových témat a jejich zpracování s ohledem na nositele výsledných sdělení, role České školní inspekce jako mediátora a facilitátora spolupráce, v oblasti kvality a konzistentnosti sbíraných dat a propojování datových zdrojů, kvality výstupů či v oblasti připravenosti lidských zdrojů v oblasti výzkumu i inspekční činnosti či budování image České školní inspekce.

SICI (Stálá mezinárodní konference inspektorátů vzdělávání) je mezinárodní organizace, která propojuje školní inspekce z různých evropských zemí nebo regionů. V roli hostů se mohou po odsouhlasení konkrétní akce zúčastnit i země, které nejsou aktivními členy. Organizace pracuje na principu vzájemného učení, které realizuje prostřednictvím online i offline akcí. Každá země je zastoupena na pracovní úrovni tzv. národním koordinátorem, který je s organizací v průběžném kontaktu a zajišťuje zodpovídání otázek, předávání informací a další agendu.

26. června 2023

Mezinárodní konference Česko jako „education village“ | Vzdělávací institut pro Moravu, Brno

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

Představení společného programu České školní inspekce, Národního pedagogického institutu ČR a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Podpora škol při zvyšování kvality vzdělávání – PILOT 14.

28.–30. června 2023

10. konference IEA | Dublin

Mgr. Vít Šťastný, Ph.D.

Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA) pořádá několik mezinárodních šetření, do kterých se ČR pravidelně zapojuje a získává jejich prostřednictvím cennou externí zpětnou vazbu pro vzdělávací systém. Jedná se o TIMSS, který mapuje úroveň znalostí a dovedností žáků 4. a 8. ročníku ZŠ v matematice a přírodovědě. Dále jde o PIRLS, který sleduje čtenářské dovednosti žáků 4. ročníku ZŠ. Třetím šetřením je ICILS, který u žáků 8. ročníku ZŠ zjišťuje počítačovou a informační gramotnost, včetně zaměření na oblast informatického myšlení.

Každé dva roky IEA pořádá mezinárodní konferenci. Do letošního ročníku bylo zapojeno více než 200 odborníků, zastoupeny byly země Severní i Latinské Ameriky, Afriky, Asie i Evropy. Účast na konferenci umožnila získání inspirace a zahraničních zkušeností s využitím výsledků mezinárodních i národních šetření a s tématy prováděných analýz. Oproti předchozím ročníkům konference a kladení důrazu především na statistické postupy správného zpracování dat se letos většina příspěvků i diskusních panelů v mnohem větší míře zaměřovaly na věcné interpretace s ohledem na domácí kontexty jednotlivých zemí a také na praktické implikace zjištění z mezinárodních šetření IEA pro učitele, školy i tvůrce vzdělávacích politik. Účast zástupce ČŠI proběhla v rámci realizace IP projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR.

| Přehled výstupů

TEMATICKÉ ZPRÁVY

SEKUNDÁRNÍ ANALÝZY

DALŠÍ VÝSTUPY

Česká školní inspekce jako instituce zaměřená na **hodnocení kvality** a **efektivitu** počátečního **vzdělávání** v České republice dlouhodobě svými aktivitami usiluje o **podporu řízení vzdělávání** a vzdělávací soustavy na **evidence-based principech**. Právě tematické zprávy a obdobné analytické dokumenty, které Česká školní inspekce na základě svých zjištění a závěrů z různých typů národních i mezinárodních hodnotících aktivit připravuje a k dalšímu využití zpřístupňuje, představují důležitý příspěvek pro řízení vzdělávacích politik na základě **relevantních dat** a informací. V posledním období pak Česká školní inspekce ve svých výstupech usiluje o **pohled na vzdělávací témata** optikou situace v **jednotlivých územích**, tedy v krajích, okresech či v obcích s rozšířenou působností, a to v **širším kontextu vzdělávacích souvislostí** a faktorů, které vzdělávání ovlivňují. Vzdelavanivdatech.cz představuje platformu s poměrně unikátními **vizualizacemi** většinově dosud nepublikovaných **vzdělávacích dat**, která svým pojetím a zaměřením nemá v českém prostředí příliš obdoby. Cílem České školní inspekce je nabídnout odborné veřejnosti zajímavý **nástroj využitelný při podpoře vzdělávání** v České republice a při snáhách o kontinuální **zvyšování jeho kvality a efektivitu** ve vztahu ke všem relevantním souvislostem.

ČESKÉ ŠKOLSTVÍ V DATECH A MAPÁCH

V květnu 2022 vydala Česká školní inspekce studii s názvem **České školství v mapách: Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a středního vzdělávání**, která se zabývá nejdůležitějšími **charakteristikami české vzdělávací soustavy na úrovni okresů** v kontextu dat České školní inspekce, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Českého statistického úřadu a dalších veřejných institucí. Z velké části jde buď o **dosud nezveřejněná data**, nebo o datové sady, které nebyly dosud **vizualizovány pomocí kartogramů**. Čtenář a uživatel zde najde nejen velké **množství jevů** zobrazených v **mapách**, kdy intenzita jevu je zobrazena za okres, ale také celou řadu **doprovodných analýz**, které se rozdílné hodnoty napříč okresy pokouší vysvětlit. Platforma vzdelavanivdatech.cz pak nabízí **elektronické vizualizace** těchto dat pro komfortní práci s důležitými zjištěními. Data a jejich vizualizace budou **průběžně doplňovány** o další relevantní a **důležité ukazatele**.

- Vlastní hodnocení
- Nástroje pro vlastní hodnocení
- Kritéria hodnocení
- Externí hodnocení
- Náměty a inspirace

O portálu
Cílem metodického portálu připraveného Českou školní inspekcí je maximální podpora škol a školských zařízení (na většině místech portálu pro zjednodušení jen "škola"), jejich ...

Jak pracovat s portálem
Metodický portál Kvalitní škola byl připraven tak, aby byl co nejvíce užitečným nástrojem pro ředitele škol a učitele, kteří usilují o průběžné zvyšování kvality vzdělávání ve škole, v ...

Jak na vlastní hodnocení školy
Vlastní hodnocení je proces, který je vždy vázán na specifické podmínky a potřeby konkrétní školy a ze své podstaty není nikdy ukončen. I přes tuto náročnost nabízí metodický ...

SLEDUJTE VÝSTUPY ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCE NA FACEBOOKU I NA PLATFORMĚ X

ANALÝZY | DATA | PUBLIKACE

ČSĪ Česká školní inspekce

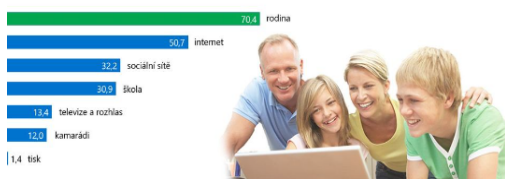

Česká školní inspekce - analýzy, data, publikace
22. srpen v 7:49

Internet a sociální sítě jsou důležitými zdroji finančních informací pro mladé lidi. Tyto platformy ale často poskytují neověřený obsah, což může vést k nesprávným finančním rozhodnutím. Nejčastěji žáci čerpají informace o finančních především z rodiny, což však může vést k rozdílům v kvalitě těchto informací, která úzce souvisí s dosaženým vzděláním rodičů a jejich znalostmi v této oblasti. Školy proto mají jedinečnou příležitost tento problém řešit bez ohledu na tyto vlivy.

Hlavním informačním zdrojem o financích je rodina = nerovné postavení žáků v míře a kvalitě informací

Jaké jsou tvoje hlavní zdroje informací o penězích a financích? (více možných odpovědí)

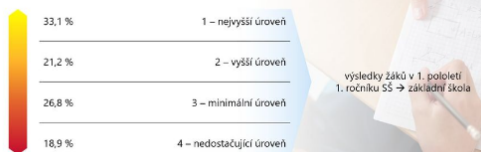

Česká školní inspekce - analýzy, data, publikace
15. srpen v 13:04

Jaká je finanční gramotnost českých žáků? 1/3 dosáhla na výbornou úroveň, ale téměř každý pátý žák zásadně neuspěl. Další zajímavé informace i s doporučeními pro školy a vzdělávací systém obsahuje aktuální tematická zpráva <https://csicr.cz/.../Tematicka-zprava-%E2%80%93-Financi...>

Třetina žáků dosáhla na výbornou úroveň, ale téměř každý pátý žák v zásadě neuspěl

Podíl žáků v úrovních stanovených pro test finanční gramotnosti celkem

Česká školní inspekce - Analýzy, data, publikace

@CSInspekce

Česká školní inspekce je správním úřadem ČR provádějícím hodnocení a kontrolu kvality a efektivitu vzdělávání.

csicr.cz · Uživatel se připojil červen 2019

Česká školní inspekce - Analýzy, data, publik... · 25. 7. ...

Rizikové chování žáků se v různé intenzitě a rozsahu objevuje v každé škole. Kompetence učitelů rozpoznat a řešit tyto negativní projevy jsou základním předpokladem pro eliminaci rizik stejně jako kvalita prevence.

1 · 1 · 2 · 770

Česká školní inspekce - Analýzy, data, publik... · 25. 7. ...

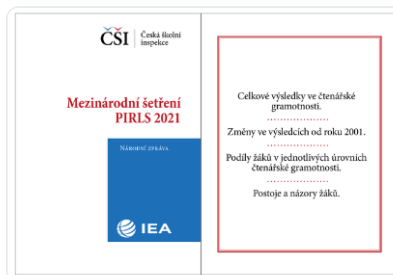
Tu plánují a realizují školní metodiky prevence, kteří však nepovažují podmínky pro svoji práci za dostatečné. Více csicr.cz/Dokumenty/T...

Časová náročnost funkce metodika prevence

Česká školní inspekce - Analýzy, data, publik... · 16. 5. ...

Novinky ze světa vzdělávání: Česká školní inspekce představuje zjištění z PIRLS 2021 - mezinárodního šetření, které hodnotí a porovnává čtenářské dovednosti našich žáků ve 4. ročníku ZŠ s výsledky žáků 57 zemí světa. Více csicr.cz/Dokumenty/P...

ČSĪ MÁ SVŮJ YOUTUBE KANÁL

<p>České školství v mapách Česká školní inspekce 1,4 tis. zhlédnutí ·</p>	<p>PISA 2018: Čtenářství v 21. století Česká školní inspekce 1,6 tis. zhlédnutí ·</p>	<p>Distanční vzdělávání v ZUŠ Česká školní inspekce 814 zhlédnutí ·</p>	<p>PISA 2018: Růstové nastavení mysli a výsledky... Česká školní inspekce 680 zhlédnutí ·</p>	<p>Inspirace ze sekundárních analýz PISA a TALIS 2018 Česká školní inspekce 945 zhlédnutí ·</p>
<p>Úvod Česká školní inspekce 246 zhlédnutí ·</p>	<p>Jak podpořit školy v procesu zvyšování kvality vzdělávání Česká školní inspekce 318 zhlédnutí ·</p>	<p>Spravedlivost ve vzdělávání a možnosti jejího sledování Česká školní inspekce 207 zhlédnutí ·</p>	<p>České školství v mapách: prostorové analýzy vzdělávacích dat Česká školní inspekce 210 zhlédnutí ·</p>	<p>Vybrané faktory ovlivňující podmínky, průběh a výsledk... Česká školní inspekce 219 zhlédnutí ·</p>

Česká školní inspekce

Datum vydání: 18. 9. 2023 | Místo vydání: Praha

Vydavatel: Česká školní inspekce, Fráni Šrámka 37, Praha 5 | IČ: 00638994 | www.csicr.cz